

**Vastaus kirjalliseen kysymykseen KKV 226/2025 vp**

## **Vastaus kirjalliseen kysymykseen seksuaali- ja sukupuolivähemmistöjen oikeuksien edistämisestä**

**Eduskunnan puhemiehelle**

Eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ssä mainitussa tarkoituksessa Te, Arvoisa puhemies, olette toimittanut asianomaisen ministerin vastattavaksi kansanedustaja Elisa Gebhardin / sd ym. näin kuuluvan kirjallisen kysymyksen KK 226/2025 vp:

Miten Suomi aikoo varmistaa, että se osaltaan jatkaa seksuaali- ja sukupuolivähemmistöjen oikeuksien edistämistä maailmassa niin poliittisesti kuin taloudellisenä tukena?

Vastauksena kysymykseen esitän seuraavaa:

Suomi toimii aktiivisesti ja aloitteellisesti eri foorumeilla ihmisoikeuksien, demokratian, sukupuolten tasa-arvon ja oikeusvaltion puolustamiseksi. Osana tätä toimintaa Suomi edistää seksuaali- ja sukupuolivähemmistöjen oikeuksia. Linja on vahvistettu muun muassa vuonna 2024 eduskunnalle annetuissa valtioneuvoston ulko- ja turvallisuuspoliittisessa sekä kansainvälisten taloussuhteiden ja kehitysyhteistyön selonteoissa. Suomen ihmisoikeuspoliittisessa toiminnassa painottuu tuki kansalaisyhteiskunnalle ja ihmisoikeuspuolustajille.

Ihmisoikeuksien ja sääntöpohjaisen kansainvälisen järjestelmän haastaminen näkyvät pyrkimyksenä estää vähemmistöjen oikeuksien toteutumista. Globaali liikehdintä sateenkaari-ihmisten oikeuksien ja sateenkaarioikeuksia edistävien tahojen toimintaedellytysten kaventamiseksi herättää huolta. Suomi seuraa tilannetta tarkoin ja käy jatkuvia keskusteluja tilanteesta EU-kontekstissa sekä muiden maiden ja järjestötoimijoiden kanssa.

Suomi edistää seksuaalista suuntautumista ja sukupuoli-identiteettiä koskevia kysymyksiä YK-foorumeilla. Suomen painopisteenä on YK:n itsenäisen teemaa seuraavan asiantuntijan mandaatin uudistaminen YK:n ihmisoikeusneuvoston 59. istunnossa kesällä 2025.

Suomi toi YK:n ihmisoikeusneuvoston käsittelyyn ensimmäisen päätöslauselman intersukupuolisiin henkilöihin kohdistuvasta syrjinnästä ja väkivallasta keväällä 2024. Neuvostossa hyväksytty aloite esitettiin yhteistyössä Australian, Chilen ja Etelä-Afrikan kanssa. Maaryhmä on pitänyt aiheetta esillä myös sivutapahtumalla ja yhteislausumalla. Keskustelu jatkuu syksyllä 2025 ihmisoikeusneuvoston 60. istunnossa, jossa YK:n ihmisoikeusvaltuutetun toimisto (OHCHR) esittelee aiheetta koskevan raportin.

Suomi pitää seksuaali- ja sukupuolivähemmistöjen oikeuksia esillä myös muilla kansainvälisillä foorumeilla kuten YK:n yleiskokouksessa, Euroopan neuvostossa ja Etyjissä, jonka puheenjohtajamaana Suomi parhaillaan toimii. Suomi osallistuu säännönmukaisesti myös Equal Rights Coalition (ERC) -maaryhmän maakohtaisiin lausuntoihin ja koordinoi toimintaa ERC:n eri työryhmissä. Suomi vaikuttaa maailmalla eri tavoin suurlähetystöjen ja ulkomaanedustustojen kautta muun muassa osallistumalla asemamaiden Pride-lausuntoihin ja tapahtumiin.

Myös taloudellista tukea sateenkaarioikeuksien turvaamiseksi tarvitaan. Seksuaali- ja sukupuolivähemmistöjen oikeuksia ajava kansainvälinen kattojärjestö ILGA World on yksi Suomen kansainvälisistä ihmisoikeusjärjestökumppaneista vuosina 2025–26. ILGA:n ja sen verkoston toimintaa kehittyvissä maissa tuetaan kehitysyhteistyömäärärahoista yhteensä 800 000 eurolla. Suomi rahoittaa myös suomalaisten kansalaisjärjestöjen työtä seksuaali- ja sukupuolivähemmistöjen oikeuksien edistämiseksi. Lisäksi Suomi osallistuu keskusteluihin Yhdysvaltojen ja muiden vetäytyvien rahoittajien aiheuttaman rahoitusvajeen vaikutuksista järjestöjen toimintaan.

Sateenkaarioikeuksia edistetään myös pohjoismaisella yhteistyöllä. HLBTI-yhteistyö lisättiin Pohjoismaisen ministerineuvoston viralliseksi yhteistyöalueeksi vuonna 2020. Syksyllä 2024 Pohjoismaiden tasa-arvoministerit sitoutuivat yhteiseen Pushing for Progress -ohjelmaan, jota toimeenpannaan vuosina 2025–2027 mobilisoimalla kansallista, alueellista ja maailman laajuista tukea tasa-arvon ja HLBTI-oikeuksien edistämiseksi. Suomen puheenjohtajuuskaudella 2025 yhteistyön teemoina ovat esimerkiksi sateenkaari-ihmisten hyvinvointi sekä tasa-arvon vastaiseen anti-gender-liikehdintään vastaaminen.

Seksuaali- ja sukupuolivähemmistöjen oikeudet ovat näkyneet vahvasti Suomen johdolla järjestetyissä pohjoismaisissa tapahtumissa, esimerkiksi YK:n naisten aseman toimikunnan istunnossa (CSW) New Yorkissa, jossa ne ovat keränneet runsaasti kiinnostusta tasa-arvon tukemiseen sitoutuneilta mailta ja muilta toimijoilta. Työ jatkuu tulevina vuosina.

Pohjoismainen yhteistyö on myös taloudellista tukea. Ministerineuvoston kautta Suomi tukee sukupuoli- ja seksuaalivähemmistöjä koskevaa tutkimus- ja vaikuttamistyötä pohjoismaiden tasa-arvotiedon keskus NIKK:ssä ja rahoittaa hanketoimintaa pohjoismaisesta HLBTI-rahastosta. Puheenjohtajuusvuonna tuetaan teema-alueiden mukaisia toimia, kuten yhteispohjoismaista seminaaria julkisen HLBTI-väestötiedonkeruun käytännöistä.

Helsingissä 10.7.2025

Ministeri Sanni Grahn-Laasonen